

De Kroeskoppelikaan was één van de opvallende soorten bij Lake Kerkini.

Foto: Otto Plantema.

Noordoost-Griekenland tijdens de voorjaarstrek

Otto Plantema

Belangrijke vogeltrekroutes volgen in het voorjaar de Bosporus en de Thracische kust. De bergmeren, lagunes en rivierdelta's vormen dan geschikte pleisterplaatsen voor de trekkers. Op de grote bergmeren zijn in deze periode ook flinke aantallen overwinterende Roze en Kroeskoppelikanen te zien. Doordat er goede mogelijkheden zijn om gieren en andere roofvogels waar te nemen, maakt dit Thracië en Macedonië (noordoostelijke provincies van Griekenland) tot een interessante bestemming.

Een punt van zorg is de alarmerende achteruitgang van de wetlands in deze streek, die eens tot de belangrijkste rond de gehele Middenlandse-Zee kust behoorden. Ondanks het ratificeren van wetlandconventies (elf wetlands in dit gebied vallen onder de Ramsarconventie), heeft Griekenland geen effectief en slagvaardig natuurbeschermingsbeleid ontwikkeld en de beheersplannen voor deze wetlands komen traag op gang. Illustratief is dat zeven ministeries verantwoordelijk zijn voor waterbeheer.

Met name de intensivering van de landbouw vanaf de jaren zeventig van de vorige eeuw, een proces dat versterkt werd door de subsidies van de Europese Unie, heeft duidelijke sporen achtergelaten. Ten behoeve van katoen, tabak en graanproductie werden moerassen drooggelegd in de delta's van

onder andere de Evros en de lagunes langs de kust. Stuwdammen werden gebouwd en op grote schaal werd ontbost en gekanaliseerd. Deze ontwikkelingen gingen erg snel en konden niet worden bijgehouden door regelgeving voor natuurbeheer. In de praktijk bleek dat waardevolle habitats werden

Enkele Kroeskoppelikanen en Aalscholvers bij Lake Kerkini.

Foto: Otto Plantema.

vernietigd, bijna voordat duidelijk werd wat er aan de hand was. Gelukkig dat het Wereldnatuurfonds (WNF) - onder andere bij Evros en het Dadia Forest - en het ministerie van Milieu - onder andere bij Lake Kerkini - nu tegenwicht bieden en strijden voor het behoud van de waardevolle biotopen. Ook proberen zij voorzichtig de publieke opinie te mobiliseren.

Medio april 2002 maakte ik met twee burens uit Nederweert-Eind een rondreis langs de bekende vogelgebieden in Noordoost-Griekenland, ten oosten van Thessaloniki. Deze stad is dagelijks te bereiken met lijnvluchten. De wegen in dit gebied zijn prima (dus heel geschikt voor autohuur) en in de buurt van de vogelgebieden is (beperkt) accommodatie aanwezig, hoewel voor het weekeinde reservering nuttig is bij Kerkini, waar veel watersporters komen. In april zijn er vrijwel geen toeristen en ook geen vogelaars. De kosten van levensonderhoud zijn relatief laag. Fotograferen is goed mogelijk, maar behoudens de Ibissen en Ooievaars, zijn de meeste vogels toch 'normaal' schuw, dus gebruik van een telelens is nuttig. In april 2002 was het duidelijk koeler dan normaal, overdag 15 à 20° C aan de kust en er was veel bewolking met regelmatig ook regen.

Lake Kerkini

Het 60 km² grote meer Lake Kerkini kreeg zijn definitieve vorm in 1932, toen door een dam in de rivier de Strimonas het waterpeil in

het daarachter liggende deel enkele meters werd verhoogd. Langs de oevers van het meer waren een duizend paartjes Futen waar te nemen die druk in de weer waren met de balts. De Roze en Kroeskoppelikanen waren de opvallendste verschijningen op het meer. Meestal waren zij te vinden in het noord-oostelijke deel, waar ook de grootste concentraties steltlopers en reigerachtigen te vinden waren. Foeragerende Bosruiters, Kemphanen en Temmincks Strandlopers waren algemeen. Plaatselijk, met name langs de dode zijarmen van de Strimonas, zagen we grote concentraties Zilverreigers, Purperreigers, Kwakken, Lepelaars, Ralreigers en Zwarte Ibissen. Het oorspronkelijke rivierbos was grotendeels verdwenen, maar de honderden Aalscholvers en Reigers maakten hier gebruik van de aangelegde populierenbossen. Langs de dijken en de akkers rondom het meer, trekkende Gele Kwikstaarten tussen de kuddes koeien en buffels en verder lokale soorten als Spaanse Mus, Ortolaan en (Balkan) Vliegenvanger. Het visrijke meer had ook aantrekkingskracht op Wouwen en Arenden en het is niet verwonderlijk dat er hier driehonderd vogelsoorten zijn aangetroffen. Op één van de boerderijen zagen we een (gedomesticeerde) Dwerggans. Het dorpje Kerkini is een goede uitvalsbasis, met een hotel, een interessant bezoekerscentrum van het ministerie van Milieu (met behulpzame medewerkers) en op elke geschikte telegraafpaal een bezet ooievaarsnest.

Foeragerende Zwarte Ibis.

Foto: Otto Plantema.

Evrosdelta

De delta van de Evros (de grensrivier met Turkije) is toegankelijk, maar voor het meest oostelijke deel is een Turkse verblijfsvergunning nodig (van tevoren aanvragen, want dit kan één tot twee dagen in beslag nemen). Ondanks de grote droogleggingen dertig jaar geleden, hebben de overgebleven lagunes grote aantrekkingskracht voor steltlopers. Langs de akkers trekken grote aantallen zangvogels. Het WNF heeft in Loutros zijn uitvalsbasis voor de delta, en is recent bezig met beheersmaatregelen om de uiterst mysterieuze Dunbekwulp weer terug te krijgen.

Bosruiter.

Foto: Otto Plantema.

Dadia Forest

Ten noorden van de Evrosdelta ligt Dadia Forest, een prachtig oorspronkelijk en beschermd naaldbos. Het is bekend om de populatie van circa honderd gieren (voornamelijk Vale Gieren en kleinere aantallen van de Monniksgier en de Aasgier), die bijgevoerd worden met kadavers van paarden, ezels en runderen op een open plek in het bos, goed te zien op een afstand van circa tweehonderd meter vanuit een schuilhut. Het WNF houdt zich bezig met gierenonderzoek. Toen wij er waren zagen we maximaal zes Vale Gieren, twee Monniksgieren en één Aasgier op deze locatie. De gieren hebben een groot territorium en worden ook regelmatig gezien bij de voederplaatsen in Bulgarije. Rondom het beschermde bos, in meer open terrein, bleek het paartijd voor de landschildpad, de beesten verraden zich al van ver door het getik van de schilden. Voor grote arenden zijn de schildpadden een welkome aanvulling op het menu. Steenarenden kraken de schilden op een slimme manier door de dieren van grote hoogte op de rotsen te laten vallen. De WNF-medewerkers wisten echter te melden, dat kraaien ter plaatse net nog wat slimmer waren en de dode dieren op de grond vaak nog kunnen weggrissen voordat de arenden erbij zijn. We zagen op een open plek, niet ver van een nest Arendbuiszeds, een groot aantal gebroken schilden. Deze plek werd ongetwijfeld door arenden benut. Een goede plek om arenden en Zwarte Ooievaars te zien, was langs een bergweggetje naar de zendtoren van Kapsala.

In het voorjaar is het paartijd voor de landschildpadden. De beesten verraden dan hun aanwezigheid door het getik van de schilden.
Foto: Otto Plantema.

Nestosdelta

Langs de kust bij het haventje van Keramoti en bij de monding van de Nestos waren Zwarte, Witvleugel- en Reuzensterren te vinden. Iets ten noorden van Keramoti hoorden we een roepende Sporenkievit, die een zeer schaarse broedvogel is en nog met enkele paren aanwezig is in de Nestosdelta.

Puerto Lagos en Lake Mitikou

De lagunes ten westen van Puerto Lagos waren goed voor grote aantallen Flamingo's, Rosse Grutto's en Kluten. Ten oosten van Puerto Lagos waren de lagunes omgebouwd tot uitgestrekte visvijvers. Deze waren gedeeltelijk met netten overdekt om de reigers en (Dwerg)Aalscholvers op een afstand te houden. Bij een paar gaten in de netten wisten toch tientallen Blauwe Reigers behendig de vis te bereiken; een paar dode reigers, verstrikt in de netten waren een

signaal dat het wel oppassen was. Bij Lake Mitikou, vijftien kilometer ten noordoosten van Puerto Lagos, trokken in twee uur duizenden kwikstaarten en Huis- en Boeren-zwaluwen door. De natte weilanden en moerassen rondom het meer waren attractief voor eenden, reigers en steltlopers.

Gidsjes

Er zijn diverse gidsjes over dit gebied (uitgegeven door Gosney Tours en BirdLife) en via internet is het mogelijk contact te krijgen met het WNF, dat bijvoorbeeld bij Dadia Forest een aantrekkelijke motel-accommodatie beheert.

■ Otto Plantema,
e-mail: otto.plantema@planet.nl.

Opvliegende Kleine Zilverreiger.
Foto: Otto Plantema.